

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ

**SPOR TEMASI
UYGULAMA ÖRNEKLERİ**

SPOR TEMASI HEDEFLERİ

Hedef: Öğrencilerin bütüncül gelişimini desteklemek amacıyla sürdürülebilir spor kültürü ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını benimsemelerine, sporun etik, evrensel ve sosyal değerlerini içselleştirmelerine, ayrıca gelişime fırsat sunan ortamlarda bireysel yeteneklerini keşfetmelerine katkı sağlamaktır.

ALT HEDEFLER

SP.1. Öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.

SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.

SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.

SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

KAVRAM ÇERÇEVESİ

Kavram çerçevesi, spor temalı sosyal etkinlikler düzenlerken sizlere rehberlik etmesi amacıyla tespit edilmiş kazanımları ifade etmektedir. Düzenlediğiniz ya da düzenleyeceğiniz sosyal etkinlikleri bu kavram çerçevesi kapsamında yapmanız beklenmektedir.

Spor teması kapsamında yürütülecek sosyal etkinliklere rehberlik etmek amacıyla oluşturulan bu kavram çerçevesi; öğrencilerin fiziksel gelişimlerini desteklerken öz disiplin, sorumluluk ve iş birliği gibi erdemleri deneyimleyerek öğrenmelerini esas almaktadır. Bu kapsamda planlanan tüm sosyal etkinliklerin; sağlıklı yaşam bilinci, hareket kültürü ve sporun eğitici yönünü merkeze alan bütüncül bir yaklaşımla yürütülmesi beklenmektedir.

Spor teması kapsamındaki faaliyetler, sporun fiziksel performansın ötesinde bireyin karakter gelişimine katkı sağlayan önemli bir öğrenme alanı olduğu anlayışıyla ele alınır. Bu doğrultuda süreçler; adil oyun, saygı, dürüstlük ve sorumluluk değerleri temelinde yürütülür.

Spor etkinliklerinde bireysel başarı kadar takım ruhu, dayanışma ve ortak hedeflere birlikte ulaşma kültürü de önemsenir. Öğrencilerin spor faaliyetleri aracılığıyla kurallara uyma, öz denetim geliştirme, emek ve gayretin değerini fark etme gibi beceriler kazanmaları hedeflenir.

Bu kavram çerçevesi; sağlıklı rekabet, azim ve süreklilik gibi değerlerin somut davranışlara dönüştürüldüğü bir yapı esas alınarak oluşturulmuştur. Süreçler, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden, iş birliği ve paylaşım kültürünü destekleyen sosyal etkinlik anlayışıyla yürütülür.

Bu kapsamda öğrencilerin;

- Sağlıklı yaşam ve düzenli hareket alışkanlığı kazanmalarına,
- Spor kültürü ve adil oyun anlayışını içselleştirmelerine,
- Öz disiplin, sabır ve azim gibi kişisel gelişim becerilerini geliştirmelerine,
- Takım çalışması, iş birliği ve dayanışma becerilerini deneyimlemelerine,
- Sportif faaliyetler yoluyla özgüven ve sorumluluk bilinci kazanmalarına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

KAVRAM LİSTESİ

1. **Adalet ve Etik Davranış:** Sportif süreçlerde her hak sahibine hakkını verme; torpil, kayırma ve haksız kazançtan uzak durarak hem kendi emeğine hem de başkasının emeğine hürmet etme bilincidir.
2. **Çalışkanlık ve Kararlılık:** Hedefe ulaşmak için sabırla, disiplinle ve liyakatle gayret gösterme.
3. **Sportmenlik ve Saygı:** Rakibe karşı onurlu ve cömert davranma; güçlü iken merhamet gösterme.
4. **Spor Ahlakı:** Bedeni, kuralları ve sporun itibarını korunması gereken bir değer olarak görme.
5. **Adil Oyun ve Dürüstlük:** Hileden uzak durma, hakkaniyetten ayrılmama ve özü sözü bir olma.
6. **Alçakgönüllülük:** Başarıyı kibir vesilesi yapmama, rakiplerini asla küçümsememe.
7. **Vefa:** Takım arkadaşlarına, antrenörlere ve sporun değerlerine bağlılık gösterme; birlikte verilen emeği unutmama anlayışı.
8. **İletişim ve İş Birliği:** Takım içinde saygılı bir dil kullanma ve ortak hedef için yardımlaşma.
9. **Takım Ruhu:** Bireysel başarıdan ziyade ortak başarıyı önemseyen topluluk bilinci.
10. **Liderlik ve Sorumluluk:** Takımı yönlendirme, inisiyatif alma ve kurallara uymada öncü olma.
11. **Empati:** Rakiplerin duygularını anlama.
12. **Kapsayıcılık:** Farklı yetenekteki bireylerin katılımını destekleme.
13. **Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar:** Cirit, okçuluk, güreş gibi ata sporlarımızın tarihsel ve manevi değerlerini kavrama.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

14. **Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik:** Spor, millî dayanışma ve toplumsal bütünleşme aracı olarak görme.
15. **Doğaya ve Canlıya Saygı:** Özellikle geleneksel sporlarda hayvanlara şefkatle yaklaşma ve çevreye zarar vermeme.
16. **Paylaşma ve Dayanışma:** Sportif deneyimleri, başarıları ve sorumlulukları başkalarıyla paylaşarak ortak bir öğrenme ve gelişim ortamı oluşturma.
17. **Fiziksel Okuryazarlık:** Bedenin hakkını gözetme, kişinin, kendisine birer emanet olarak verilen uzuvlarının dilini öğrenmesi; bu emaneti yaşam boyu sıhhat ve zindellikle koruyabilecek hareket bilgisine ve beden şuuruna sahip olmasıdır.
18. **Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri:** Yaratılıştan gelen yürüme, koşma ve denge gibi ham yeteneklerin; disiplinli bir eğitimle estetik, akıcı ve koordineli birer beceriye, yani bedenin tam bir uyum (ahenk) içinde hareket etmesine dönüştürülmesidir.
19. **Sağlıklı Yaşam, Ölçülülük ve Denge:** Bedeni atalete düşürmeden ama onu aşırı yüklerle yıpratmadan, beslenmede ve harekette ölçüyü koruyarak denge üzerine bir hayat sürme bilincidir.
20. **Dayanıklılık:** Zorluklar karşısında yılmamayı, yorulunca pes etmemeyi ve hedefe ulaşana dek gösterilen sarsılmaz bir iradeyi ifade eden “sportif bir metanet” halidir.
21. **Güvenli Spor Ortamı:** Hem bedensel bütünlüğü kazalardan korumak hem de ruhsal ve toplumsal mahremiyeti gözeterek herkesin kendini emniyette hissettiği, insani onurun korunduğu bir faaliyet alanı oluşturmaktır.
22. **Öz Düzenleme ve Öz Denetim:** Sporunun öfkesini, kibrini ve kazanma hırsını ahlaki sınırlar içinde tutarak kendi davranışlarını denetleyebilmesidir.
23. **Taktik, Strateji Geliştirme ve Problem Çözme:** Oyunun akışını önceden sezip karşılaşılan zorluklara karşı etik değerlerden ödün vermeden seri ve zekice çözümler üretebilme kabiliyetidir.
24. **Yaratıcılık:** İnsana bahşedilen hareket yeteneğini en zarif ve estetik şekilde sergileme ve yeni yollar keşfetme arayışıdır.
25. **Öz Farkındalık ve Öz Güven:** Kişinin kendi yetenek ve sınırlarını bilmesi; elinden gelen gayreti gösterdikten sonra sonuca rıza göstererek öz güvenle sahada var olmasıdır.
26. **Zaman Yönetimi:** Sportif faaliyetlerle günlük sorumlulukların (aile, eğitim vb.) planlı, dengeli ve verimli şekilde yürütülmesidir.
27. **Toplumsal Farkındalık:** Sporun bir eğlenceden öte; topluma örnek olma, hayırlı işlere öncülük etme ve çevresine fayda sağlama sorumluluğu taşıdığı bilincinde olmaktır.

NOT: Bu kavramlar; spor kültürü, sağlıklı yaşam ve spor ahlakı odağında öğrencilerin fiziksel, sosyal ve karakter gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmıştır. Kavramlar, öğrencilerin gelişim düzeylerine ve eğitim kademelerine göre seçilerek uygulanır.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Etkinliklerin tamamının uygulanması zorunlu olmayıp öğretmenler ve uygulayıcılar, okulun imkânları, öğrenci ihtiyaçları ve mevcut sosyal etkinlik çalışmaları doğrultusunda uygun etkinlikleri seçerek süreci yürütebilirler. Etkinlikler; kulüp temelli, katılım odaklı, kapsayıcı, güvenli ve ürün ortaya koymaya imkân tanıyan bir anlayışla planlanabilir.

Spor teması kapsamında yürütülecek faaliyetler; öğrencilerin gelişim düzeyleri, bireysel farklılıkları, hazır bulunuşlukları ve ihtiyaçları dikkate alınarak çeşitlendirilir. Süreçlerde hak ve hakkaniyet (adalet ve liyakat) ilkesi temel alınır. Tüm öğrencilerin emeğine saygı gösterilir ve fırsat eşitliği gözetilir.

Etkinliklerde adil oyun ve dürüstlük, sportmenlik ve saygı, vefa gibi değerlerin spor ortamına yansımaları desteklenir. Öğrencilerin rakibe saygı duyması, sporun etik değerlerini içselleştirmesi teşvik edilir.

Süreç boyunca iletişim ve iş birliği, takım ruhu ve aidiyet, liderlik ve sorumluluk becerileri geliştirilir. Öğrencilerin bireysel ve

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

grup içinde sorumluluk alarak ortak hedeflere yönelmeleri desteklenir. Takım içinde saygılı dil kullanımı ve yardımlaşma kültürü teşvik edilir.

Öğrencilerin spor süreçlerinde empati ve kapsayıcılık becerileri geliştirmeleri, farklı yetenek düzeylerine sahip bireylerle uyum içinde hareket etmeleri sağlanır. Bu doğrultuda herkesin sürece katılımını kolaylaştıran uyarlamalar yapılabilir.

Spor etkinliklerinde kültürel miras ve geleneksel sporlar (cirit, okçuluk, güreş vb.) uygun içeriklerle sürece dâhil edilebilir. Bu sayede öğrencilerin hem kültürel farkındalıkları hem de vatanseverlik ve toplumsal birlik bilinci desteklenir.

Öğrencilerin doğaya ve canlılara saygı göstermesi özellikle geleneksel sporlar bağlamında gözetilir; çevreye zarar vermeme ve canlılara şefkatli yaklaşma anlayışı etkinliklere yansıtılır.

Süreçte fiziksel okuryazarlık, hareket becerileri, sağlıklı yaşam ve denge, dayanıklılık gibi kavramlar doğrultusunda öğrencilerin beden farkındalığı ve hareket becerileri geliştirilir. Düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı desteklenirken aşırılikten kaçınılır ve denge gözetilir.

Etkinlikler güvenli ortam ilkesi doğrultusunda yürütülür. Öğrencilerin bedensel ve ruhsal güvenliği korunur; spor ortamında saygı ve sorumluluk esas alınır.

Süreç boyunca öğrencilerin öz düzenleme ve öz denetim becerileri desteklenir. Öfke kontrolü, sabır, kazanma-kaybetme dengesi ve etik sınırlar içinde davranma alışkanlığı geliştirilir.

Öğrencilerin taktik, strateji geliştirme ve problem çözme becerileri geliştirilerek oyun içinde doğru karar verme, çözüm üretme ve durum analizi yapma yetenekleri desteklenir.

Etkinliklerde yaratıcılık ön planda tutulur; öğrencilerin spor faaliyetlerini estetik ve yaratıcı bir süreç olarak deneyimlemeleri sağlanır.

Öğrencilerin öz farkındalık, öz güven geliştirmeleri, kendi sınırlarını tanımaları ve çaba-sonuç dengesini kavramaları desteklenir.

Süreçlerde zaman yönetimi, liyakat odaklı gelişim ve sosyal sorumluluk ilkeleri gözetilir. Sporun topluma örnek olma ve sorumluluk alma alanı olduğu vurgulanır.

Etkinlikler sırasında öğretmenler rehber ve kolaylaştırıcı rol üstlenir. Öğrencilerin farklı bakış açılarını ifade etmeleri, deneyimlerini paylaşmaları ve etik durumları değerlendirmeleri teşvik edilir.

Etkinlikler disiplinler arası yaklaşımla desteklenebilir; spor kültürü, sosyal değerler ve geleneksel spor unsurları farklı ders alanlarıyla ilişkilendirilerek bütüncül bir öğrenme ortamı oluşturulabilir.

Eğitim kademelerine göre öğrencilerin gelişim ve hazır bulunuşlukları, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak Spor temasını hangi kavramlar çerçevesinde ele alınacağı okul sosyal etkinlikler komisyonunun takdiridir. Bir ya da birden fazla kavram çerçevesine yönelik faaliyet yürütülebilir. Örneğin:

- Okul öncesi dönemde temel odak, çocuklarda hareket etme isteğini ve oyun yoluyla öğrenme becerisini geliştirmektir. Denge ve uyum, oyunseverlik, paylaşma ve dayanışma kavramları üzerinde odaklanabilir, yaratılıştan gelen yürüme, koşma ve denge gibi yeteneklerin estetik birer beceriye dönüşmesi için denge ve uyum çalışmaları ön plana çıkartılabilir. Çocuklar, oyun temelli etkinliklerle paylaşma ve dayanışmayı öğrenirken, basit kurallar aracılığıyla toplumsal yaşama ilk adımlarını atabilirler.
- İlkokul döneminde öğrencilerin dürüstlük, sorumluluk ve temel etik değerleri içselleştirmeleri beklenir. Adil oyun, emanet, kapsayıcılık, doğaya ve canlıya saygı kavramları üzerinde odaklanılabilir. Öğrencilere beden ve oyun kurallarının birer emanet olduğu bilinci aşılanır. Adil oyun ve dürüstlük çerçevesinde hileden uzak durma ve öz söz bir olma becerileri geliştirilir. Ayrıca, kapsayıcılık ilkesiyle tüm arkadaşlarının oyuna katılımını desteklemeleri ve geleneksel sporlar aracılığıyla doğaya ve canlıya saygı bilincini kazanmaları hedeflenir.
- Ortaokul döneminde öğrencilerin öz disiplin kazanmaları ve sağlıklı rekabeti yönetebilmeleri hedeflenir. Denge, öz denetim, çalışkanlık, azim ve kararlılık, takım ruhu ve aidiyet kavramları üzerinde odaklanılabilir. Hedefe ulaşmak için çalışkanlık, azim ve kararlılıkla bireysel başarıdan ziyade takım ruhu ve aidiyet duygusu ön plana çıkarılır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ

SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

- Lise döneminde etkinlikler, sporun etik ve felsefi boyutunu merkeze alarak karakter inşasına odaklanır. Adalet ve etik davranış, çalışkanlık ve kararlılık, sportmenlik ve saygı, spor ahlakı, adil oyun ve dürüstlük kavramları üzerinde odaklanılabilir. Sportif süreçlerde her hak sahibine hakkını verme ve rakibe karşı onurlu davranma esastır. Strateji gerektiren oyunlarda taktik, strateji geliştirme ve problem çözme ile etik çözümler üretilirken kaptanlık gibi görevlerde spor ahlakı ve sosyal sorumluluk bilinciyle hareket edilir.
- Yetişkin eğitiminde spor; sağlıklı yaşam, stres yönetimi ve toplumsal farkındalık aracı olarak ele alınabilir. Fiziksel okuryazarlık, öz düzenleme ve öz denetim taktik, strateji geliştirme ve problem çözme, zaman yönetimi, toplumsal farkındalık kavramları üzerinde odaklanılabilir. Katılımcıların bedenlerini tanıyıp korumaları için fiziksel okuryazarlık çalışmaları yapılır. Kişinin kendi sınırlarını bilip elinden geleni yaptıktan sonra sonuca rıza göstermesi işlenir. Sporun aile ve iş hayatını aksatmadan bir yaşam disiplini haline gelmesi için zaman yönetimi üzerinde durulur.

UYGULAMA ÖRNEKLERİ

ALT HEDEF 1

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.1. Öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.
KADEME	Okul Öncesi
KAVRAMLAR	Fiziksel okuryazarlık, sağlıklı yaşam, ölçülülük ve denge, temel ve birleştirilmiş hareket becerileri
FAALİYET ÖNERİLERİ	Okul öncesinde etkinlikler, çocukların düzenli fiziksel aktivite yapmanın ve sağlıklı beslenmenin beden sağlığı, enerji düzeyi ve mutluluk üzerindeki doğrudan etkisini fark edecekleri şekilde yapılandırılabilir. Çocukların fiziksel aktivite sırasında vücutlarında meydana gelen değişimleri (atım hızı, ısınma, terleme) gözlemlenmelerinin önemi vurgulanmalıdır. Bunun için çocuklara gelişim düzeylerine uygun hikâyeleştirilmiş örnek olaylar sunulabilir. Bu örnek olaylar, sürekli ekran başında vakit geçirdiği için çabuk yorulan ve mutsuz olan karakterler ile parkta oynayan, su içen ve enerjik olan karakterleri içerebilir. Çocuklara bu hikâyeler üzerinden “Hangi karakter kendini daha iyi hissediyor?”, “Neden biri diğerinden daha çabuk yoruluyor?” gibi sorular sorularak fiziksel aktivite ile enerji seviyesi arasındaki bağın sorgulanması sağlanabilir. Öğrenme sürecinde çocukların koordinasyon ve denge becerilerini geliştirecek “Enerji İstasyonları” gibi istasyon çalışmaları yer verilebilir. Her istasyonda farklı bir hareket (sıçrama, yuvarlanma, denge vb.) deneyimlenirken öğretmenin yönlendirmeleriyle bu hareketlerin vücudu nasıl güçlendirdiği üzerinde durulabilir. Ayrıca “Vücudumuzun Yakıtı” gibi benzetmeler kullanılarak bir çiçeğin suya duyduğu ihtiyaç ile insan vücudunun suya ve harekete duyduğu ihtiyaç arasında ilişki kurulabilir.

Çocukların edindikleri bu farkındalıkları somutlaştırmaları için görsel bir ürün tasarlamaları istenebilir. Bu kapsamda gün içinde yaptıkları hareketleri ve tükettikleri sağlıklı besinleri simgeleyen bir “Sağlıklı Yaşam Çarkı” veya her sağlıklı adımda yaprakları çoğalan bir “Gelişim Ağacı” oluşturulabilir. Tasarlanan bu görsel ürünlerin sınıf panosunda paylaşılması sağlanarak düzenli fiziksel aktivite ve dengeli beslenmenin bir yaşam biçimi olarak benimsenmesinin ve bu alışkanlıkların bir “takım oyunu” gibi hep birlikte sürdürülmesinin önemi vurgulanabilir.

Çocukların fiziksel hareketlilik ile vücutlarının içsel işleyişi arasındaki bağı somutlaştırmaları amacıyla “Kalp Atımı Davulu” gibi deneyimsel oyunlara yer verilebilir. Bu süreçte çocukların önce durağan hâldeki kalp atımlarını dinlemeleri, ardından hareketli bir oyunla kalp ritimlerindeki hızlanmayı bizzat gözlemlemeleri sağlanabilir. Öğretmen rehberliğinde yapılan bu gözlemler sırasında kalbin vücuda enerji taşıyan bir “kahraman” olduğu ve hareket ettikçe bu kahramanın güçlendiği fikri üzerinden farkındalık oluşturulabilir. “Kalbiniz neden daha hızlı atıyor olabilir?”, “Bu hızlı sesler bize ne anlatıyor?” gibi yönlendirici sorularla çocukların bedensel değişimleri üzerine düşünceleri desteklenebilir.

Etkinlikler, çocukların düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarını desteklemek ve sağlıklı yaşam bilincini aile katılımı ile güçlendirmek amacıyla yapılandırılabilir. Bu kapsamda hafta sonlarında aile bireylerinin de katılımıyla yürüyüş, bisiklet ve açık hava etkinlikleri düzenlenebilir. Ailelerle birlikte kısa doğa yürüyüşleri ve oyun temelli hareket etkinlikleri (yürüme, zıplama, denge vb.) uygulanarak çocukların hareketi eğlenceli bir deneyim olarak algılamaları ve aileleriyle birlikte aktif zaman geçirmeleri desteklenebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.1. Öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.
KADEME	İlkokul
KAVRAMLAR	Fiziksel Okuryazarlık (Bedenin Hakkını Gözetme), İtidal (Sağlıklı Yaşam, Ölçülülük ve Denge), Ahenk ve Uyum (Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri), Çalışkanlık ve Sebat, İhsan, Emanet (Güvenilirlik), Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), İletişim ve İş Birliği, Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza), Öz Farkındalık (Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül)
FAALİYET ÖNERİLERİ	İlkokul kademesinde etkinlikler, öğrencilerin düzenli fiziksel aktivitenin önemini açıklayabilmelerini, sağlıklı yaşam için yapılması gereken temel davranışları ifade edebilmelerini, günlük yaşamda hareketli olmanın vücut gelişimine ve zindeliğe sağladığı faydaları kavrayabilmelerini, dengeli beslenme ile su tüketiminin sağlığın sürdürülebilirliği üzerindeki kritik etkisini fark edebilmelerini ve spor ile sağlıklı yaşam alışkanlıklarına yönelik ömür boyu sürecek olumlu tutumlar geliştirebilmelerini sağlayacak şekilde tasarlanabilir. Öğrencilere “Gün içinde ne kadar hareket ediyorsunuz?”, “Spor yapmak vücudumuza nasıl fayda sağlar?”, “Sağlıklı bir yaşam için neler yapmalıyız?” gibi sorular sorularak cevaplarını küçük kağıtlara yazmaları istenebilir ve yazdıklarını sınıf duvarına asarak sergilemeleri sağlanabilir. Duvar sergisi yoluyla düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının önemi vurgulanabilir. “Besin Piramidi” oyunu için okul bahçesi, spor salonu ya da çok amaçlı salonda öğrenciler iki gruba ayrılır. Belirlenen istasyon çalışmaları sonunda sağlıklı ve sağlıklı karışık besin kartları bulunur. Düdüklerle birlikte öğrencilerin sağlıklı besin kartını alıp gelmeleri sağlanabilir. Okul bahçesi, spor salonu ya da çok amaçlı salonda koşu, açma germe hareketleri, ip atlama, çizgi üzerinde yürüme, top sürme, hedefe top atma, çember çevirme veya tek-çift ayak sıçrama egzersizleri gibi aktiviteleri kapsayan hareket (denge, esneklik, güç vb.) istasyonları kurularak öğrencilerin her istasyonu deneyimlemeleri sağlanabilir. Öğrencilerden “Sağlıklı Yaşıyorum” günlüğü tutmaları istenebilir. Gün boyunca tükettikleri besinleri, yaptıkları egzersiz ya da fiziksel aktiviteleri, ekran (televizyon, cep telefonu, tablet vb.) başında geçirdikleri süreyi ve uyku saatlerini günlüklerine yazmaları istenebilir. Etkinlikler, öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarını desteklemek ve sağlıklı yaşam bilincini aile katılımı ile güçlendirmek amacıyla yapılandırılabilir. Bu kapsamda hafta sonlarında aile bireylerinin de katılımıyla yürüyüş, bisiklet ve açık hava etkinlikleri düzenlenebilir. Ailelerle birlikte yürüyüş ve bisiklet etkinlikleri planlanarak öğrencilerin temel hareket becerilerini geliştirmeleri desteklenebilir. Park ve açık alanlarda basit egzersizler ve eğlenceli fiziksel aktiviteler uygulanarak öğrencilerin aktif katılımı teşvik edilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.1. Öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.
KADEME	Ortaokul
KAVRAMLAR	Ahenk ve Uyum (Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri), Fiziksel Okuryazarlık (Bedenin Hakkını Gözetme), İtidal (Sağlıklı Yaşam, Ölçülülük ve Denge), Çalışkanlık ve Sebat, İhtisap, İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Empati, Liderlik ve Sorumluluk, Öz Farkındalık (Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Sağlıklı Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Ortaokul kademesindeki öğrencilere “Bir oyunda kazanmak mı, birlikte oynamak mı daha değerlidir?”, “Bir gün boyunca hiç hareket etmesek bedenimizde neler olur?”, “Düzenli fiziksel aktivite bize hangi katkıları sağlar? vb. sorular sorulabilir. Öğrencilerin “Bir sporcu, bedeniyle çevik, zihniyle zeki, davranışlarıyla örnek olmalıdır.”, “Spor kültürü, yalnızca oyun kazanmak değil paylaşmayı, iş birliğini ve sağlıklı yaşamı benimsemektir.”, “Gerçek sporcu, sahada ter döken değil hayatının her alanında disiplinli, saygılı ve sağlıklı yaşamayı seçen kişidir.” gibi sözler üzerinde düşünceleri sağlanabilir ve sağlıklı yaşam, düzenli fiziksel aktivite ve spor kültürü ile ilgili okul panolarında sergilenebilecek sloganlar oluşturmaları sağlanabilir. Bu sayede spor kültürünü kavramsal düzeyde keşfetmeleri ve sporun fiziksel boyutlarının yanı sıra zihinsel ve ahlaki boyutlarını da fark etmeleri sağlanabilir. Öğrencilerin kendi bedenlerinin nasıl çalıştığını gözlemleme fırsatı bulacakları etkinlikler hazırlanabilir. Öğrencilere kalp atım sayılarını nasıl ölçecekleri gösterilerek kısa mesafe koşu, ip atlama, sıçrama gibi etkinliklerden sonra kalp atım sayılarını belirlemeleri istenebilir. Bu sayede egzersiz yoluyla kalp atım hızının artması, enerji ihtiyacının yükselmesi gibi bağlantıları keşfetmeleri sağlanabilir. Öğrencilerden çeşitli malzemeler (top, ip, çember, huni, antrenman merdiveni vb.) ile kendi istasyon çalışmaları hazırlamaları ve uygulamaları istenebilir. Öğrencilere kendi vücut ağırlıkları ile yapabilecekleri hareketler sunulabilir ve bu hareketlerden en sevdiklerini belirlenen sürede yapmaları istenebilir. Bu sayede öğrencilerin sevindikleri hareketlerde daha verimli çalışmaları ve etkin katılımları sağlanmış olur. Öğrencilere asansör yerine merdiveni kullanmak gibi küçük görünen seçimlerin sağlıkları üzerindeki olumlu etkileri vurgulanarak günlük yaşamları sırasında fiziksel aktivite düzeylerini arttırmak için neler yaptıkları sorulabilir. Alınan cevaplardan yola çıkarak öğrencilerin kendileri için uyarlayabilecekleri küçük bir değişim belirlemeleri ve bir hafta boyunca bu değişikliği uygulamaları sağlanabilir. Sağlıklı yaşam için düzenli fiziksel aktivite yanında beslenme ve su içmenin de önemli olduğu belirtilerek öğrencilerden fiziksel aktivite, sağlıklı beslenme, uyku süresi ve su içme günlüğü tutmaları istenebilir. Öğrencilerin düzenli aktivite, disiplinli yaşam, sağlıklı beslenme konuları arasından seçecekleri bir konuda yakın çevrelerinden veya okullarından tanıdıkları sporcularla röportaj yapmaları istenerek içselleştirme ve model alma sağlanabilir. Spor yapan kişilerin deneyimlerinden hareketle düzenli fiziksel aktivitenin ve sağlıklı beslenmenin yaşam üzerindeki etkilerini keşfetmeleri sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

	Öğrencilerin “Ailemle fiziksel aktivite yapıyorum.” gibi etkinlik görevleri ile evde ya da belirleyecekleri alanda belirli bir süre hareket etmeleri ya da yürüyüş yapmaları istenerek aidiyet ve paylaşım duygusu güçlendirilebilir. Hareketin enerji, mutluluk ve dikkat üzerindeki etkisini deneyimleyerek içselleştirmeleri sağlanabilir. Aile katımlı grup yürüyüşleri, bisiklet turları ve açık hava etkinlikleri planlanarak öğrencilerin fiziksel dayanıklılıklarını geliştirmeleri ve düzenli aktivite alışkanlığı kazanmaları desteklenebilir.
--	--

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.1. Öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.
KADEME	Lise
KAVRAMLAR	Fiziksel Okuryazarlık (Bedenin Hakkını Gözetme), İtidal (Sağlıklı Yaşam, Ölçülülük ve Denge), Ahenk ve Uyum (Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri), Çalışkanlık ve Sebat, İhsan, İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Liderlik ve Sorumluluk, Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Marifetü’n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven), Vakit Disiplini (Zaman Yönetimi), Paylaşma ve Dayanışma, Emanet (Güvenilirlik), Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Lise kademesinde öğrencilere “Gün içinde ne kadar hareket ediyorsunuz?”, “Spor yapmak size nasıl hissettiriyor?”, “Sağlıklı yaşam için spor neden önemlidir?” gibi sorular yöneltilerek konu ile ilgili merak uyandırılır. Öğrencilerin küçük gruplar hâlinde “sporun toplumdaki yeri”, “spor yapan bireylerin yaşam tarzı” ve “sağlıklı yaşam alışkanlıkları” konularını tartışmaları ve görüşlerini sınıf arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanabilir. Spor salonunda veya bahçede ip atlama, kısa koşu, esneklik egzersizleri, top sürme çalışmaları ve denge egzersizlerini kapsayan farklı egzersiz istasyonları oluşturularak öğrencilerin her istasyonda belirli bir süre çalışması sağlanabilir. Öğrencilerden günlük yürüyüş, evde yapılabilecek fiziksel aktiviteler, spor etkinlikleri, beslenme, dinlenme, uyku düzeni gibi unsurları içeren bir haftalık fiziksel aktivite planı hazırlamaları istenebilir. Ayrıca öğrencilerin tükettikleri besinleri, attıkları adım sayısını, yaptıkları sporları ve egzersiz sürelerini bir aktivite takip formuna yazmaları istenebilir. Böylelikle dengeli beslenme ve düzenli fiziksel aktivitenin zinde kalmadaki önemi vurgulanabilir. Etkinlikler, öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarını desteklemek ve sağlıklı yaşam bilincini aile katılımı ile güçlendirmek amacıyla yapılandırılabilir. Bu kapsamda hafta sonlarında aile bireylerinin de katılımıyla yürüyüş, bisiklet ve açık hava etkinlikleri düzenlenebilir. Öğrencilerin ailelerle birlikte gerçekleştirilen doğa yürüyüşleri ve aktif yaşam etkinlikleri planlanarak öğrencilerin fiziksel aktiviteyi sürdürülebilir bir yaşam biçimi hâline getirmeleri teşvik edilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.1. Yetişkinlerin düzenli fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.
KADEME	Yetişkin Eğitimi
KAVRAMLAR	Fiziksel Okuryazarlık (Bedenin Hakkını Gözetme), İtidal (Sağlıklı Yaşam, Ölçülülük ve Denge), Çalışkanlık ve Sebat, İhsan, Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven), Vakit Disiplini (Zaman Yönetimi), Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), İletişim ve İş Birliği, Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Emanet (Güvenilirlik), Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza), İhsan, Dayanıklılık (Sabır ve Metanet)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Yetişkin eğitiminde, katılımcıların fiziksel aktivite öncesi ve sonrasında vücutlarında meydana gelen değişimleri fark etmeleri desteklenebilir. Bu kapsamda hareketsiz yaşamın etkileri ile düzenli fiziksel aktivitenin katkıları, günlük yaşamdan örnekler üzerinden ele alınabilir. Katılımcıların kendi yaşam alışkanlıklarını değerlendirmeleri amacıyla yönlendirici sorularla farkındalık kazanmaları sağlanabilir. Katılımcıların hareketsiz yaşamın olası sağlık etkileri ve fiziksel aktivitenin yararları hakkında bilgi edinmeleri amacıyla bilgilendirme yapılabilir. Bu süreçte katılımcıların günlük rutinlerini gözden geçirmeleri ve hareket düzeylerini artırmaya yönelik uygulanabilir küçük değişiklikler planlamaları istenebilir. Uygulama aşamasında katılımcılara temel fiziksel aktiviteler tanıtılarak ısınma, basit kuvvet ve esneklik egzersizleri güvenli ve doğru uygulama ilkeleriyle birlikte gösterilebilir. Katılımcıların kendi düzeylerine uygun şekilde bu hareketleri deneyimlemeleri sağlanabilir. Katılımcıların edindikleri bilgi ve becerileri günlük yaşamlarına aktarabilmeleri amacıyla fiziksel aktivite, beslenme ve dinlenme alışkanlıklarını takip edebilecekleri basit izleme araçları (günlük vb.) kullanmaları teşvik edilebilir. Açık alan yürüyüşleri gibi erişilebilir etkinliklerle fiziksel aktivitenin yaşamın doğal bir parçası olduğu vurgulanabilir. Sürecin sürdürülebilirliği için katılımcıların fiziksel aktiviteye katılımını etkileyen durumları değerlendirmeleri ve kendilerine uygun çözüm yolları geliştirmeleri desteklenebilir. Katılımcılar arasında deneyim paylaşımı ve karşılıklı destek ortamı oluşturularak sağlıklı yaşam alışkanlıklarının sürekliliği teşvik edilebilir. Katılımcıların, aileleriyle birlikte yürüyüş, bisiklet ve açık hava etkinliklerine katılımı desteklenebilir. Günlük yaşamda fiziksel aktivitenin artırılması ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının sürdürülebilir hâle getirilmesi yönünde farkındalık geliştirilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

ALT HEDEF 2

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.
KADEME	Okul Öncesi
KAVRAMLAR	İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Empati, Paylaşma ve Dayanışma, Liderlik ve Sorumluluk, Ahenk ve Uyum (Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri), Fiziksel Okuryazarlık (Bedenin Hakkını Gözetme), İhsan, Tevazu (Alçakgönüllülük), Emanet (Güvenilirlik), Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza), Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Öz Farkındalık (Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül), Vefa
FAALİYET ÖNERİLERİ	Okul öncesinde çocukların ikili gruplara ayrılarak aralarındaki bir nesneyi (top vb.) düşürmeden hedefe ulaştırmaya çalıştıkları “Sırt Sırtta Hedefe” gibi iş birliği oyunlarından yararlanılabilir. Uygulama sırasında çocuklar ortak bir ritim bulmaya ve birbirlerine uyum sağlamaya teşvik edilebilir. Öğretmen, süreci desteklemek amacıyla “Arkadaşınla aynı hızda yürümezsen ne olur?”, “Topu düşürmemek için birbirinize nasıl yardımcı oldunuz?” gibi sorular sorarak iş birliğinin işleyişi hakkında farkındalık oluşturabilir. Sporun duygusal boyutunu fark edebilmeleri için çocuklara gelişim düzeylerine uygun “Duygu ve Hareket İstasyon çalışmaları” gibi içerikler sunulabilir. İstasyon çalışmalarının farklı noktalarına yerleştirilen duygu kartları (mutlu, üzgün, şaşkın vb.) aracılığıyla çocukların fiziksel aktivite sırasında hissettikleri duyguları beden dilleriyle ifade etmeleri sağlanabilir. Oyun sonunda sporun sadece fiziksel bir güç gösterisi olmadığı, duygusal bir paylaşım içerdiği vurgulanarak “Arkadaşın oyunu kazandığında ne hissedersin?”, “Bir arkadaşın oyun sırasında düştüğünde ona nasıl yardım edebilirsin?” gibi empati kurmaya yönelik sorularla sosyal becerilerin pekiştirilmesi sağlanabilir. Öğrencilerin takım olmanın gücünü kavramaları için ortak bir araç kullanımı gerektiren “Gökkuşağı Paraşütü” gibi grup etkinliklerine yer verilebilir. Tüm öğrencilerin aynı anda ve uyum içinde hareket etmesini gerektiren bu süreçte bireysel çabanın birleşerek nasıl büyük bir sonuca dönüştüğü gözlemlenmelidir. Öğrencilere “Bu topları tek başınıza bu kadar yüksekte tutabilir miydiniz?”, “Birlikte hareket etmek işimizi nasıl kolaylaştırdı?” gibi sorular sorularak, ortak bir hedef doğrultusunda çalışmanın ve yardımlaşmanın önemi fark ettirilebilir. Etkinlikler, öğrencilerin liderlik ve sorumluluk duygusu kazanmalarını destekleyecek şekilde yapılandırılabilir. Bu kapsamda “Sınıf Sporcusu Günü” gibi uygulamalarla öğrencilerin aktif rol almaları sağlanabilir. Öğrencilerin basit hareket oyunlarında sırayla liderlik rolü üstlenmeleri sağlanarak oyun kurma, arkadaşlarını yönlendirme ve birlikte hareket etme becerileri desteklenebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.
KADEME	İlkokul
KAVRAMLAR	Takım Ruhu ve Aidiyet, İletişim ve İş Birliği, Empati, Paylaşma ve Dayanışma, Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Liderlik ve Sorumluluk, Tevazu (Alçakgönüllülük), Vefa, Mürüvvet (Yiğitlik ve Asalet), Emanet (Güvenilirlik), Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), İhsan
FAALİYET ÖNERİLERİ	İlkokul düzeyindeki etkinlikler, öğrencilerin spor faaliyetleri aracılığıyla ortak bir hedefe ulaşmak için takım arkadaşlarıyla uyum içinde hareket edebilmelerini, kazanma veya kaybetme durumundan bağımsız olarak oyunun ruhuna uygun davranabilmelerini ve rakiplerine karşı dostluk sergileyebilmelerini, oyun sırasında zorlanan, hata yapan veya desteğe ihtiyaç duyan arkadaşlarına yardım edebilmelerini, oyunun kurallarına ve arkadaşlarının haklarına saygı gösterebilmelerini, liderlik ve sorumluluk duygusu kazanmalarını destekleyecek şekilde tasarlanabilir. Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda hareket etme ve birbirlerinin fiziksel kapasitelerine uyum sağlama becerilerini geliştirmek amacıyla dört kişilik gruplar hâlinde bir çarşaf veya file üzerindeki topu düşürmeden engelleri aşmaya çalıştıkları “Görünmez Bağlar” etkinliği tasarlanabilir. Uygulama sürecinde istasyon çalışmaları üzerindeki kukalar veya denge tahtaları aşılrken topun düşmesi ya da bir arkadaşın geride kalması durumunda grubun durup birbirini beklemesi teşvik edilebilir. Öğretmen, süreci desteklemek amacıyla “Topu düşürmemek için birbirinizin hızına nasıl saygı duydunuz?” ve “Zorlanan arkadaşınıza nasıl yardımcı oldunuz?” gibi sorular sorarak başarının bireysel çabadan ziyade iş birliği ile mümkün olduğunu somutlaştırabilir. Öğrencilerin dürüstlüğün kazanmaktan daha değerli bir erdem olduğunu fark etmelerini sağlamak amacıyla hakem desteği olmadan yürütülen “Dürüstlük Bölgesi” oyunundan yararlanılabilir. Uygulama sırasında bir öğrenci, topun çizgiden çıktığını veya kural dışı bir temas gerçekleştirdiğini fark ettiğinde hakem müdahalesi beklemeden “Hata bende.” diyerek topu rakip takıma teslim eder. Öğretmen, bu dürüst tutumu sergileyen öğrencilere takımı için “Dürüstlük Puanı” vererek etik davranışları ödüllendirir. Bu süreçte dürüstlük ve saygı değerlerinin oyunun kalitesini nasıl artırdığına dair farkındalık oluşturularak dürüstlük kavramı bir yaşam pratiği hâline getirilebilir. Sporun sadece fiziksel bir rekabet değil aynı zamanda dostane bir sosyal paylaşım alanı olduğunu vurgulamak amacıyla her oyun veya set sonunda takımların karşı karşıya dizilerek birbirlerini onurlandırdıkları “Adil Oyun ve Rakibe Saygı” etkinliğinden yararlanılabilir. Kazanan takımın kaybedeni mücadelesinden dolayı alkışladığı, kaybeden takımın ise kazananı içtenlikle tebrik ettiği bu süreç adil oyun kültürünü destekler. Öğretmen “Rakibine karşı sergilediğin dostluk sana nasıl hissettirdi?” ve “Hatalarımızı olgunlukla karşılamak sosyal ilişkilerimizi nasıl güçlendirir?” gibi yansıtma sorularıyla sporun etik değerlerinin rakibe duyulan saygı ile başladığını öğrencilere kavratılabilir. Etkinlik sürecinde öğrencilerin liderlik ve sorumluluk becerilerini geliştirmek amacıyla, oyun ve etkinliklerin belirli bölümlerinde öğrencilerin liderlik rolü üstlenmeleri teşvik edilebilir. Bu kapsamda öğrencilerin takım arkadaşlarını organize etmeleri, kuralları hatırlatmaları ve oyun akışını yönlendirmeleri sağlanarak sosyal sorumluluk ve liderlik becerileri desteklenebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.
KADEME	Ortaokul
KAVRAMLAR	Empati, İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Liderlik ve Sorumluluk, Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), İhsan, Tevazu (Alçakgönüllülük), Mürüvvet (Yiğitlik ve Asalet), Vefa, Emanet (Güvenilirlik), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Ortaokul kademesinde etkinlikler, öğrencilerin farklı roller üzerinden deneyimleyecekleri, aynı olayı farklı gözlerden görerek empati becerisi kazanacakları hem bireysel düşünme hem de grup çalışması içeren spor etliğini saha içindeki performansın yanı sıra okul ve sosyal yaşamla ilişkilendirebilecekleri, değerleri içselleştirebilecekleri ve duygusal farkındalıklarını eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde tasarlanabilir. “Bir sporcunun dürüst davranması neden önemlidir?”, “Dürüst bir sporcu nasıl davranır?”, “Oyun sırasında rakibin sakatlandığında yardım etmek ve oyunu durdurmak neden değerli bir davranıştır?”, “Spor yaparken rakibe saygılı davranmak neden önemlidir?”, “Bir takımda arkadaşının başarısına sevinmek ve onu desteklemek takım ruhunu nasıl güçlendirir?” gibi sorular sorularak öğrencilerin sporun etik ve sosyal değerleri ile ilgili farkındalık geliştirmeleri sağlanabilir. Öğrencilerden takımlara ayrılarak verilen görevleri (belirlenmiş mesafeye topu taşıma, küplerden kule yapma, top değiştirme vb.) iş birliği ve takım uyumu ile tamamlamaları istenebilir. Öğrencilerden öğretmen rehberliğinde gruplara ayrılarak bayrak yarışı yapmaları istenebilir. Çalışma sonunda gruplara görevleri ve uyguladıkları stratejiler sorularak değerlendirme yapmaları istenebilir. Sporun etik değerlerini görselleştirmek için öğrencilerin gruplar oluşturarak “saygı”, “dayanışma”, “dürüstlük” gibi kavramları posterlerle ifade etmeleri sağlanabilir. Posterler sınıf ve okul panolarında sergilenebilir. Öğrenciler tarafından seçilen bir branşta kısa süreli karşılaşma organize edilebilir. Karşılaşma sırasında öğrencilerin sırayla sporcu, hakem, seyirci rollerini deneyimlemeleri sağlanır. Karşılaşma sonunda değerlendirme çemberi kurularak öğrencilerin roller sırasında hissettiklerini ifade etmeleri sağlanabilir. Öğrencilere bir oyuncunun basit hatası sonucu kaybedilen bir müsabakaya ilişkin örnek olay sunulabilir. Öğrencilerin kendilerini kaybeden takım oyuncusu ve hatayı yapan oyuncu yerine koyarak görüşlerini bildirmeleri istenebilir. Böylece empati kurmaları ve farklı bakış açılarını deneyimlemeleri sağlanabilir. “Sınıf Sporcusu Günü” kapsamında öğrencilerin liderlik ettiği takım oyunları ve küçük turnuvalar düzenlenebilir. Öğrencilerin organizasyon, görev paylaşımı ve iş birliği becerileri desteklenebilir. Tüm sınıfın birlikte başarabileceği oyunlar (dev topu birlikte hareket ettirme, grup halinde hedefe ulaşma, eşit aralıklarla bir harf oluşturma vb.) ile rekabet yerine iş birliği kültürünün pekiştirilmesi sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.
KADEME	Lise
KAVRAMLAR	İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Liderlik ve Sorumluluk, Empati, Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven), Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Tevazu (Alçakgönüllülük), İhsan, Vefa, Emanet (Güvenilirlik)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Lise kademesinde öğrencilerin “Spor yaparken takım arkadaşlarınızla iyi iletişim kurmak neden önemlidir?”, “Spor faaliyetleri duygularınızı yönetmenize nasıl yardımcı olabilir?”, “Takım çalışması bireyin sosyal gelişimine nasıl katkı sağlar?” gibi sorular üzerinden düşünmeleri ve sorgulama yapmaları sağlanabilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak takım çalışmasına dayalı spor etkinliklerine katılabilir. Bu süreçte öğrencilerin iletişim kurma, birlikte hareket etme ve sorumluluk paylaşma becerileri geliştirilebilir. Spor etkinlikleri sırasında öğrenciler, birbirlerini desteklemeye, takım arkadaşlarına yardım etmeye ve olumlu iletişim kurmaya teşvik edilebilir. Öğrencilere spor ortamlarında karşılaşılabilecek durumlara yönelik örnek olaylar sunulabilir. Örneğin bir takım arkadaşının hata yapması veya bir müsabaka sırasında yaşanan anlaşmazlık gibi durumlar üzerinden öğrencilerin çözüm önerileri geliştirmeleri sağlanabilir. Spor alanında iş birliğine dayalı oyunlar ve takım etkinlikleri düzenlenebilir. Bu etkinliklerde öğrencilerin birlikte hedefe ulaşmaları, sorumluluk paylaşmaları ve takım ruhu geliştirmeleri desteklenebilir. Öğrencilerin planladığı ve yönettiği turnuvalar, spor etkinlikleri ve takım organizasyonları gerçekleştirilebilir. Liderlik, sorumluluk alma ve grup yönetimi becerilerinin gelişimi teşvik edilebilir. Etkinlik sonunda öğrencilerle spor faaliyetlerinin sosyal ilişkiler ve duygusal gelişim üzerindeki etkileri hakkında sınıf içi değerlendirme yapılabilir. “Spor etkinlikleri sırasında hangi sosyal becerileri geliştirdiğinizi düşünüyorsunuz?” sorusu üzerinden öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.2. Öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak spor etkinlikleri gerçekleştirilecektir.
KADEME	Yetişkin Eğitimi
KAVRAMLAR	İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Liderlik ve Sorumluluk, Empati, Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven), Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Vefa, Emanet (Güvenilirlik), Tevazu (Alçakgönüllülük), İhsan
FAALİYET ÖNERİLERİ	Yetişkin eğitiminde katılımcıların beklentileri ve geliştirmek istedikleri sosyal beceriler belirlenebilir. Bu kapsamda kısa değerlendirme formları uygulanabilir ve programın amacı hakkında bilgilendirme yapılabilir. Katılımcıların güven ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik grup oyunları uygulanabilir. Bu süreçte açık ve anlaşılır iletişim kurmaları, birbirlerine güven duymaları ve verilen yönergeleri doğru anlamaları desteklenebilir. Etkinlik sonrasında katılımcıların deneyimlerini ifade etmeleri sağlanabilir. İş birliği yapma, problem çözme ve ortak karar alma becerilerini geliştirmeye yönelik grup etkinlikleri uygulanabilir. Birlikte hareket etme, strateji geliştirme ve çözüm üretme süreçleri desteklenebilir. Süreç sonunda katılımcıların yaşadıkları deneyimleri değerlendirmeleri sağlanabilir. Bununla birlikte, duygu düzenleme ve çatışma çözme becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalar yapılabilir. Kuralların birlikte belirlendiği etkinlikler aracılığıyla müzakere etme, uzlaşma sağlama ve adil karar verme becerileri desteklenebilir. Katılımcıların grup etkinliklerinde liderlik rolü üstlenmeleri, etkinlik planlama ve yönetme süreçlerine katılmaları desteklenebilir. Katılımcıların süreç boyunca edindikleri deneyimleri günlük yaşamla ilişkilendirmeleri sağlanabilir. Bu kapsamda katılımcıların öğrendikleri becerileri iş ve sosyal yaşamlarında nasıl kullanabileceklerine yönelik farkındalık kazanmaları desteklenebilir.

ALT HEDEF 3

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
KADEME	Okul Öncesi
KAVRAMLAR	Kapsayıcılık, Empati, İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Basiret ve Feraset (Strateji ve Problem Çözme), Yaratıcılık (Bedii Zevk ve Keşif), Güvenli Spor Ortamı (Edep ve Muhafaza), Emanet (Güvenilirlik), Paylaşma ve Dayanışma, Sosyal Mesuliyet (Toplumsal Farkındalık), Ahenk ve Uyum (Temel ve Birleştirilmiş Hareket Becerileri), İhsan, Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Tevazu (Alçakgönüllülük), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Okul öncesinde çocukların çözüm üretme becerilerini geliştirmeleri amacıyla “Lobut Devirmece” gibi bir oyunun kurallarının değiştirildiği “Oyunu Değiştiriyoruz” atölyesinden yararlanılabilir. Uygulama sürecinde öğretmen, “Eğer bir arkadaşımız kollarını kullanamasa ya da gözleri tam göremeseydi bu oyunu nasıl oynardık?” gibi yönlendirici sorular sorarak çocukların yaratıcı çözüm yolları (topu ayakla itmek, hedefin yanına ses çıkaran nesneler koymak vb.) bulmalarını sağlayabilir. Bulunan bu yeni yöntemlerle oyunun tekrar oynanması sağlanarak kapsayıcı bir spor ortamının nasıl oluşturulabileceği somutlaştırılabilir. Çocuklar için “Oturarak Voleybol” veya “Balon Futbolu” gibi tüm grubun aynı koşullarda katıldığı oyunlar tasarlanabilir. Çocukların minderler üzerinde oturarak bir balonu yere düşürmeden elden ele taşımaya çalıştıkları bu süreçte hareket sınırlandırıldığında oyunun nasıl değiştiği gözlemlenebilir. “Oturarak oynamak nasıldı?”, “Hangi arkadaşımız bu oyunda daha rahattı?” gibi sorularla fiziksel durumların oyun deneyimine etkileri üzerine bir tartışma ortamı oluşturulabilir. Çocukların spor ortamında güven ve iş birliğinin önemini fark etmeleri için “Rehberim Ol” istasyon çalışmaları gibi ikili eşleşmeye dayalı uygulamalara yer verilebilir. Eşlerden birinin gözlerini kapatarak sadece arkadaşının sesli komutlarıyla engelleri aşmaya çalıştığı bu etkinlikte doğru iletişimin ve birbirine destek olmanın kapsayıcılık üzerindeki etkisi vurgulanabilir. Uygulama sonunda çocuklara “Arkadaşına güvenmek sana ne hissettirdi?”, “Arkadaşın seni yönlendirirken en çok neye ihtiyaç duydun?” gibi sorular sorularak sporun fiziksel bir aktivite olmasının yanı sıra birbirini anlama ve destekleme süreci olduğu fark ettirilebilir. Çocukların farklı ihtiyaçlara sahip bireyleri tanımaları amacıyla basit farkındalık etkinlikleri gerçekleştirilebilir. Öğretmen rehberliğinde kısa videolar ve görseller üzerinden paralimpik sporlar tanıtılabilir ve tüm çocukların katılabileceği uyarlanmış oyunlar oynanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
KADEME	İlkokul
ANAHTAR KAVRAMLAR	Kapsayıcılık, Empati, İletişim ve İş Birliği, Adil Oyun ve Sıdk, Liderlik ve Sorumluluk, Problem Çözme, Sosyal Mesuliyet, Emanet, Güvenli Spor Ortamı, İhsan, Tevazu
FAALİYET ÖNERİLERİ	İlkokul kademesinde öğrencilerin spor dallarındaki kuralların esnetilebilir olduğunu ve kapsayıcılığın üretici düşünmeyle mümkün olduğunu kavramaları amacıyla “Kuralı Sen Yaz” isimli bir atölye kurulabilir. Gruplara ayrılan öğrencilere yakan top veya basketbol gibi branşlar ve “görme yetisi kısıtlı bir arkadaşın olması” gibi senaryo kartları verilir. Uygulama sürecinde öğretmen, “Bu oyunun heyecanını bozmadan herkesin topa dokunmasını nasıl sağlarız?” gibi yönlendirici sorular sorarak öğrencilerin özgün kural önerileri (zilli top kullanımı, güvenli bölgeler oluşturma vb.) geliştirmelerini sağlayabilir. Tasarlanan bu yeni kurallarla oyunun deneyimlenmesi sağlanarak başarının sadece fiziksel hızla değil stratejik uyumla ilgili olduğu somutlaştırılabilir. Görsel algının ötesindeki duyuları harekete geçirmek ve öğrencilere farklı perspektifler kazandırmak amacıyla bir paralimpik branş olan “Golbol” deneyimi tasarlanabilir. Tüm grubun göz bantları takarak zilli topu rakip kaleye göndermeye çalıştığı bu süreçte işitsel algının spordaki kritik rolü gözlemlenebilir. Eğitici vurgu kapsamında “Göremediğinizde arkadaşlarınızla nasıl iletişim kurdunuz?”, “Sahanın sessiz olması oyununuzu nasıl etkiledi?” gibi sorularla sporun nasıl yüksek düzeyde odaklanma ve disiplin gerektirdiği üzerine bir tartışma ortamı oluşturulabilir. Öğrencilerin spor ortamlarındaki mimari engelleri fark etmeleri ve birer hak savunucusu olarak hareket etmeleri için “Erişilebilirlik Müfettişleri” adlı bir okul turuna yer verilebilir. Ellerindeki kontrol listeleriyle okul bahçesini, spor salonunu ve soyunma odalarını inceleyen öğrenciler “Tekerekli sandalyedeki bir sporcu bu alana bağımsızca ulaşabilir mi?” sorusuna yanıt ararlar. Uygulama sonunda öğrencilerin tespit ettikleri engellere yönelik geliştirdikleri çözüm önerilerini içeren bir rapor veya maket hazırlamaları sağlanabilir. Okul bahçesi ve oyun alanları incelenerek “erişilebilir spor alanı” kavramı fark ettirilebilir. Öğrencilerin herkesin katılımını kolaylaştıracak küçük düzenleme önerileri geliştirmeleri teşvik edilebilir. Paralimpik sporlar tanıtım günü kapsamında video, gösterim ve basit uygulama etkinlikleri düzenlenebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
KADEME	Ortaokul
KAVRAMLAR	Kapsayıcılık, Empati, İletişim ve İş Birliği, Adil Oyun ve Sıdk, Problem Çözme, Liderlik ve Sorumluluk, Emanet, Güvenli Spor Ortamı, Sosyal Mesuliyet, Mürüvvet, Tevazu
FAALİYET ÖNERİLERİ	Ortaokul kademesinde öğrencilere fiziksel desteğe ihtiyaç duyan akranıyla yer voleybolu oynatılabilir. Oyun sonunda öğrencilerden hangi zorlukları yaşadıklarını ifade etmeleri istenebilir. Öğrencilerden özel eğitim ihtiyacı olan arkadaşlarının okulda veya okul dışı alanlarda zorlanabilecekleri konuların neler olduğunu ifade etmeleri ve bu zorlukları aşmak için geliştirecekleri çözüm önerilerini projelendirmeleri istenebilir. İletişimde beden dilini ve iş birliğini geliştirmek için öğrencilerden takımlara ayrılarak kendi aralarında topu diğer takıma kaptırmadan paslaşmaları istenebilir. Öğrencilere paslaşma sırasında sözsüz iletişim kurabilecekleri işaretler, jest ve mimikler kullanabilecekleri söylenebilir. Öğrencilerden oyun sonunda iletişim sırasında karşılaştıkları problemleri konuşarak çözüm stratejileri geliştirmeleri beklenebilir. Öğrencilerden ikiyeşerli eşleşmeleri istenerek antrenman tabaklarıyla bir yol hazırlanır. Eşlerden birinin gözleri kapatılır. Diğer eş yönlendirici rolünü üstlenerek arkadaşını yoldan geçirmeye çalışır. Eşlerden her birinin iki görevi de tamamlaması beklenir. Tüm sınıf yolu tamamladıktan sonra öğrencilerin hissettiklerini ifade etmeleri istenerek farklılıkları deneyimlemeleri sağlanabilir. Öğrencilerin okul bahçesi ve spor alanlarını inceleyerek erişilebilirlik açısından değerlendirmeleri sağlanarak tespit edilen eksikliklere yönelik çözüm önerileri geliştirmeleri desteklenebilir. Paralimpik spor deneyimi kapsamında uyarlanmış oyunlar uygulanarak empati geliştirmeleri teşvik edilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
KADEME	Lise
ANAHTAR KAVRAMLAR	Kapsayıcılık, Empati, İletişim ve İş Birliği, Adil Oyun ve Sıdk, Sosyal Mesuliyet, Liderlik ve Sorumluluk, Problem Çözme, Emanet, Güvenli Spor Ortamı, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik
FAALİYET ÖNERİLERİ	Lise kademesindeki öğrencilere “Spor ortamlarında kapsayıcılık neden önemlidir?”, “Farklı özelliklere sahip bireylerin spor etkinliklerine katılımını nasıl destekleyebiliriz?”, “Spor ortamlarında fırsat eşitliği sağlamak neden gereklidir?” soruları üzerinden düşünceleri ve sorgulama yapmaları sağlanabilir. Öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerinden hareketle kapsayıcı spor ortamlarına ilişkin örnek olaylar incelenebilir. Bir öğrencinin fiziksel özellikleri, beceri düzeyi veya farklı bireysel özellikleri nedeniyle spor etkinliklerine katılımının zorlaştırılması gibi durumlar ele alınarak bu durumların birey ve grup üzerindeki etkileri tartışılabilir. Yapılan tartışmalar bağlamında kapsayıcı spor ortamlarının oluşturulmasının önemi ve sporun birleştirici yönü üzerinde durulabilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak kapsayıcı spor ortamları oluşturmak için yapılabilecek uygulamalar hakkında fikir geliştirebilirler. Bu süreçte öğrencilerden spor etkinliklerine katılımı artıracak yöntemler, farklı beceri seviyelerine uygun oyun düzenlemeleri ve takım içi iletişimi güçlendirecek uygulamalar ile ilgili sunum hazırlamaları istenebilir. Ayrıca öğrencilerin birlikte hareket etmelerini sağlayan iş birliği temelli spor oyunları veya takım etkinlikleri düzenlenebilir. Bu etkinliklerde tüm öğrencilerin aktif katılımı desteklenerek öğrencilere kapsayıcı bir spor ortamı deneyimi yaşatılabilir. Spor alanında kapsayıcılığı destekleyen uygulamalar ve örnek projeler incelenebilir. Bu süreçte öğrenciler, sporun farklı bireyleri bir araya getiren ve toplumsal bütünleşmeyi destekleyen yönünü fark eder. “Spor ortamında herkesin kendini değerli hissetmesi için neler yapılabilir?” sorusu üzerinden öğrencilerin çözüm önerileri geliştirmeleri sağlanabilir. Öğrencilerin “Erişilebilir Spor Alanları Projesi” kapsamında okul ve çevresindeki spor alanlarını analiz etmeleri ve iyileştirmeye yönelik proje önerileri hazırlamaları sağlanabilir. Paralimpik sporlar hakkında seminerler, atölyeler ve tanıtım etkinlikleri düzenlenerek kapsayıcılık bilinci güçlendirilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.3. Kapsayıcı spor ortamlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
KADEME	Yetişkin Eğitimi
KAVRAMLAR	Kapsayıcılık, Empati, İletişim ve İş Birliği, Sosyal Mesuliyet, Problem Çözme, Adil Oyun ve Sıdk, Emanet, Güvenli Spor Ortamı, Kapsayıcı Dil ve İletişim, Dayanışma
FAALİYET ÖNERİLERİ	Yetişkin eğitiminde katılımcıların kapsayıcılık kavramına ilişkin farkındalık kazanmaları amacıyla görsel ve örnek olaylar üzerinden çalışmalar yapılabilir. Bireylerin farklı özelliklere sahip olabileceği vurgulanarak spor ortamlarında herkesin ihtiyaçlarının dikkate alınmasının önemi üzerinde durulabilir. Katılımcıların farklı bireysel durumları anlayabilmeleri amacıyla basit deneyimleme etkinlikleri uygulanabilir. Bu süreçte katılımcıların karşılaştıkları durumlar üzerine düşünceleri ve duygu paylaşımı yapmaları sağlanabilir. Böylece empati geliştirmeleri desteklenebilir. Katılımcılardan kapsayıcı uygulamalar geliştirmeleri amacıyla bilinen oyun ve etkinliklerin farklı ihtiyaçlara uygun şekilde uyarlanması istenebilir. Kuralların, kullanılan materyallerin ve oyun alanının tüm katılımcıların aktif katılımını sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmesi teşvik edilebilir. Uygulamalar sonrasında birbirlerine geri bildirim vermeleri sağlanabilir. Katılımcıların kapsayıcı iletişim becerilerini geliştirmeleri amacıyla örnek ifadeler ve durumlar üzerinden değerlendirmeler yapılabilir. Olumlu iletişim biçimleri ve kapsayıcı dil kullanımı desteklenebilir. Katılımcıların grup içinde herkesin sürece katılımını destekleyecek davranışlar geliştirmeleri teşvik edilebilir. Katılımcıların edindikleri kazanımları günlük yaşamlarına aktarabilmeleri amacıyla kendi ortamlarında uygulayabilecekleri küçük ve uygulanabilir öneriler geliştirmeleri sağlanabilir. Katılımcıların spor ortamlarında erişilebilirlik ve kapsayıcılık ilkelerine yönelik farkındalık kazanmaları desteklenebilir. Paralimpik sporlar hakkında bilgilendirme seminerleri ve uygulamalı etkinlikler düzenlenebilir. Bu süreçte bireylerin yaşadıkları çevrede erişilebilir spor alanlarının geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaları teşvik edilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

ALT HEDEF 4

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.
KADEME	Okul Öncesi
KAVRAMLAR	Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar, İletişim ve İş Birliği, Adil Oyun ve Sıdk, Mürüvvet, Tevazu, Empati, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik, Sosyal Mesuliyet, Paylaşma ve Dayanışma, Çalışkanlık ve Sebat, İhsan, Ahenk ve Uyum
FAALİYET ÖNERİLERİ	Okul öncesi etkinlikler, çocukların geleneksel sporları ve oyunları uygulamalı olarak deneyimlemelerini, kültürel mirasımızı tanımalarını destekleyen bir öğrenme süreci olarak tasarlanabilir. Bu kapsamda geleneksel sporların tanıtımına yönelik sunumlar, görsel materyaller ve uygulamalı etkinlikler düzenlenebilir. Çocukların dikkatini çekecek görseller, kısa videolar ve hikâye anlatımları aracılığıyla geleneksel sporlar tanıtılabilir; basit ve eğlenceli oyunlar yoluyla bu sporların temel özellikleri fark ettirilebilir. Öğrenme-öğretme uygulamaları sırasında geleneksel sporların sadece fiziksel bir aktivite değil aynı zamanda bir saygı ve ritüel süreci olduğu vurgulanmalı ve öğretmen rehberliği etkin bir şekilde sağlanabilir. Çocuklara görseller üzerinden güreş sporu tanıtılarak “Mini Peşrev ve Denge” etkinliği gerçekleştirilebilir. Uygulama sürecinde çocukların güreşçilerin hazırlık hareketi olan “peşrev” hareketini basitçe taklit etmeleri sağlanabilir. Minder üzerinde karşılıklı duran çocukların birbirlerine zarar vermeden sadece avuç içleriyle itişerek denge kurmaya çalıştıkları bu süreçte “Başlamadan önce neden selam veriyoruz?”, “Gücümüzü arkadaşımıza zarar vermeden nasıl dikkatli kullanabiliriz?” gibi yönlendirici sorularla rakibe saygı ve öz denetim kavramları üzerinde durulabilir. Geleneksel sporların tarihsel kökenlerini ve binicilik kültürünü fark edebilmeleri için çocuklara gelişim düzeylerine uygun “Geleneksel Atlılar” istasyon çalışmaları gibi içerikler sunulabilir. Okul öncesi seviyesine uygun olarak sopadan atların kullanıldığı bu canlandırmada çocukların istasyon çalışmalarındaki engelleri aşarak hedefe (sepet vb.) yumuşak bir topu “cirit” temsili olarak atmaları sağlanabilir. Uygulama sırasında binicilik sporunun geçmişteki önemi ve insan ile hayvan arasındaki bağ üzerine kısa sohbetler edilerek kültürel farkındalık desteklenebilir. Çocukların kuşaklar arası kültürel sürekliliği kavramaları için “Kuşaktan Kuşağa Oyunlar” festivali kapsamında geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmelidir. “Mendil Kapmaca”, “Yağ Satarım Bal Satarım” ve “Halat Çekme” gibi grup hâlinde oynanan oyunlar aracılığıyla çocukların bir ekip olarak hareket etmenin önemini kavramaları amaçlanmalıdır. Uygulama sırasında “Halat çekerken aynı anda kuvvet uygulamak bize ne kazandırır?” gibi sorularla iş birliğinin gücü vurgulanabilir. Bu oyunları anne ve babalarının hatta dede ve ninelerinin de çocukken oynadığı hatırlatılarak çocukların aile büyükleriyle ortak bir bağ kurmaları ve kültürel mirasın yaşayan bir parçası olduklarını hissetmeleri sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.
KADEME	İlkokul
KAVRAMLAR	Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik, Adil Oyun ve Sıdk, Mürüvvet, Tevazu, İletişim ve İş Birliği, Paylaşma ve Dayanışma, Çalışkanlık ve Sebat, Basiret ve Feraset, İhsan, Sosyal Mesuliyet
FAALİYET ÖNERİLERİ	İlkokul kademesinde etkinlikler, öğrencilerin geleneksel sporların (okçuluk, güreş, cirit vb.) tarihsel önemini ve bu sporların modern spor dallarına nasıl temel oluşturduğunu fark edebilmelerini, takım oyunlarında stratejik planlama yapabilmelerini ve rakibe duyulan saygının sporun vazgeçilmez bir parçası olduğunu içselleştirebilmelerini sağlayacak şekilde tasarlanabilir. Geleneksel sporlara yönelik sunumlar yapılarak öğrencilerin bu sporların tarihsel ve kültürel özelliklerini tanımaları sağlanabilir. Öğrencilerle birlikte okçuluk, güreş, cirit gibi geleneksel sporları tanıtan kısa bir video izlenir. İzleme sonrasında okçuluktaki “odaklanma” becerisinin modern basketboldaki şut atmaya, güreşteki “denge”nin cimnastiğe nasıl temel oluşturduğu tartışılır. “Eski sporcular birbirlerine nasıl saygı gösteriyordu?” sorusu üzerinden centilmenlik kavramı işlenir. Öğrencilerden oyun sırasında rakibe saygı ve centilmenlik göstermenin sporun ayrılmaz bir parçası olduğunu kavramaları beklenir. Kuşaklar arası kültürel aktarımı daha rekabetçi ve stratejik bir boyuta taşımak amacıyla “Geleneksel Oyunlar Turnuvası” düzenlenebilir. “Mendil Kapmaca” veya “Halat Çekme” gibi oyunlarda ilkokul seviyesine uygun olarak “takım dizilişi” ve “kuvvetin doğru kullanımı” gibi taktiksel planlamalara yer verilebilir. Uygulama sırasında halat çekme etkinliğinde fiziksel kuvvetin yanı sıra ritmin (hep bir ağızdan sayma) önemi vurgulanabilir. Bu oyunların sadece birer çocuk oyunu değil geçmişte toplumsal dayanışmayı artıran festivallerin parçası olduğu anlatılarak öğrencilerin tarihsel bir devamlılık hissetmeleri sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.
KADEME	Ortaokul
KAVRAMLAR	Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik, İletişim ve İş Birliği, Sosyal Mesuliyet, Empati, Paylaşma ve Dayanışma, Adil Oyun ve Sıdk, Emanet, Çalışkanlık ve Sebat, Liderlik ve Sorumluluk
FAALİYET ÖNERİLERİ	Ortaokul kademesinde oyunların ve sporların kültürel aktarımını sağlamak, aile büyükleriyle iletişim kurularak aile bağlarının güçlenmesini desteklemek için öğrencilerden aile büyükleri ya da yakın akrabaları ile “Siz Çocukken” başlıklı bir röportaj yapmaları istenebilir. Öğrencilere röportaj ile ilgili olarak öncelikle katılımcılardan izin alınması ve katılımcıların kişisel verilerinin korunmasına dikkat edilmesi gerektiği vurgulanabilir. Öğrencilere röportaj için örnek sorular (“Çocukken hangi oyunları oynardınız?”, “Bu oyunun kuralları neydi?” “Bu oyunu nasıl oynardınız?”, “Bu oyunu kimlerle oynardınız?” vb.) verilebilir. Röportajın ses kaydı, video veya yazılı not şeklinde yapılabileceği açıklanır. Öğrenciler, aile büyükleri (anneanne, dede, teyze, amca vb.) ile görüşebilir. Röportaj sırasında oyunların kuralları, oynandığı ortam, sosyal yönleri (arkadaşlık, rekabet, eğlence) ve oyunlarda kullanılan malzemeler sorulur. Öğrencilerden röportajlarını sınıfta sunmaları istenebilir. Sunumların sonunda oy birliği ile uygulanmak istenen oyunlar seçilerek “Gelenekten Geleceğe” şenliği düzenlenebilir. Öğrencilerin geleneksel sporlar hakkında sunumlar hazırlamaları ve sınıf içinde paylaşımları teşvik edilebilir. Bu süreçte sporların kuralları, tarihçesi ve kültürel önemi üzerine farkındalık geliştirmeleri sağlanabilir. “Kültürümü Tanıyorum, Geleneğimi Yaşıyorum” etkinliğinde öğrenciler gruplara ayrılarak bir geleneksel spor seçebilir. Bu sporun tarihçesini ve kültürel önemini araştırabilir. Sınıfta veya okul bahçesinde görsel materyaller ve küçük uygulamalar içeren stantlar kurulabilir. Diğer öğrenciler bu stantları ziyaret ederek sunulan sporları deneyimler, posterler ve skeçler yoluyla bu sporlarla kültürel bağ kurar. Etkinlik sonunda ise tüm sporların ortak şekilde “Geleneğimi Yaşıyorum” panosunda sergilenmesiyle hem kültürel miras tanıtılır hem de öğrencilerin kendi geleneklerini yaşatarak aidiyet ve iş birliği duygusunu güçlendirmeleri sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.
KADEME	Lise
KAVRAMLAR	Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik, Sosyal Mesuliyet, İletişim ve İş Birliği, Liderlik ve Sorumluluk, Çalışkanlık ve Sebat, İhsan, Basiret ve Feraset, Adil Oyun ve Sıdk, Paylaşma ve Dayanışma, Mürüvvet
FAALİYET ÖNERİLERİ	Lise kademesinde öğrencilerin “Geleneksel sporlar neden kültürel mirasın önemli bir parçasıdır?”, “Geçmişten günümüze ulaşan geleneksel sporlar nelerdir?”, “Geleneksel sporlar ile günümüz spor kültürü arasında nasıl bir ilişki vardır?” soruları üzerinden düşünmeleri ve sorgulama yapmaları sağlanabilir. Geleneksel sporların tanıtımına yönelik sunum, panel veya söyleşi etkinlikleri düzenlenebilir. Öğrencilerin bu sporların günümüz spor kültürüyle ilişkisini değerlendirmeleri ve katılım göstermeleri teşvik edilebilir. Türk kültüründe yer alan geleneksel sporlar hakkında kısa bilgilendirmeler yapılabilir. Öğrencilerle birlikte yağlı güreş, okçuluk, cirit, mangala, halat çekme, mendil kapmaca gibi geleneksel spor ve oyunlar tanıtılabilir. Bu süreçte öğrencilerin geleneksel sporların günümüzdeki modern spor dalları ile ilişkisini fark etmeleri sağlanabilir. Özellikle geleneksel kökleri bulunan spor dallarında madalya kazanmış millî sporcularımızın başarı hikâyeleri incelenebilir. Örneğin okçuluk, güreş veya atletizm gibi branşlarda olimpiyatlarda ülkemizi temsil eden sporcuların azmi, disiplinli çalışmaları ve başarıları ele alınabilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak bir geleneksel spor dalı ile bu spor dalında başarı elde etmiş millî sporcular hakkında araştırma yapabilirler. Araştırma sonucunda seçtikleri sporun tarihçesi, kuralları ile millî sporcuların başarı hikâyeleri üzerine sunum hazırlayabilirler. Spor alanında uygun olan geleneksel oyunlar uygulamalı olarak oynanabilir. Halat çekme, mendil kapmaca veya benzeri takım oyunları düzenlenerek öğrencilerin aktif katılımı sağlanabilir. Geleneksel sporların geçmişten günümüze nasıl aktarıldığı ve toplumdaki yeri üzerine sınıf içinde tartışma yapılabilir. Ayrıca millî sporcuların başarılarının toplumda spor bilincinin gelişmesine katkısı üzerinde durulabilir. “Millî sporcuların başarıları gençleri spora yönlendirmede nasıl bir rol oynar?” ve “Geleneksel sporların gelecek nesillere aktarılması için neler yapılabilir?” soruları üzerinden öğrencilerin görüşlerini bildirmeleri ve çözüm önerileri geliştirmeleri sağlanabilir. Bu süreçte öğrenciler sporun yalnızca fiziksel bir etkinlik olmadığını, aynı zamanda kültürel mirasın korunması, millî bilincin gelişmesi açısından da önemli bir rol oynadığını fark ederler.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.4. Geleneksel sporların tanıtımı yapılacak ve bu sporlara katılımın artırılması sağlanacaktır.
KADEME	Yetişkin Eğitimi
KAVRAMLAR	Kültürel Miras ve Geleneksel Sporlar, Vatanseverlik ve Toplumsal Birlik, İhsan, Adil Oyun ve Sıdk, Mürüvvet, Tevazu, Sosyal Mesuliyet, Paylaşma ve Dayanışma, Çalışkanlık ve Sebat, Emanet, İletişim ve İş Birliği
FAALİYET ÖNERİLERİ	Yetişkin eğitiminde katılımcılara geleneksel sporlar hakkında bilgi edinmeleri amacıyla tanıtım sunumları, seminerler ve uygulamalı etkinlikler düzenlenebilir, bu sporların kültürel mirasın bir parçası olduğu vurgulanarak katılımın artırılması desteklenebilir. Katılımcıların geleneksel sporların tarihsel ve kültürel arka planını anlamaları amacıyla “Kültürel Miras ve Felsefe” oturumu düzenlenebilir. Sınıf veya konferans salonunda gerçekleştirilen bu oturumda görsel ağırlıklı bir sunum eşliğinde geleneksel Türk sporlarının Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan tarihçesi, Osmanlı dönemindeki yeri (tekke ve zaviyeler, güreş meydanları, okçuluk tekkeleri vb.) ve günümüzdeki durumu hakkında kapsamlı bilgi verilebilir. Sunum sırasında efsanevi pehlivanların (Koca Yusuf, Kel Aliço, Kurtdereli Mehmet Pehlivan vb.) kahramanlık hikâyeleri, centilmenlik örnekleri ve unutulmaz karşılaşmaları anlatılabilir. Ardından “Kavram Haritası” çalışması yapılarak “pehlivanlık”, “ahilik”, “yiğitlik” gibi kavramların günümüzdeki karşılıkları tartışılabilir. Bu tartışmada geleneksel sporların rakibe saygı, dürüstlük, yardımseverlik, alçakgönüllülük gibi ahlaki değerleri de içinde barındıran bir duruşu temsil ettiği vurgulanabilir. “Geleneksel Okçuluk Atölyesi” düzenlenebilir. Spor salonu veya açık alanda gerçekleştirilen bu atölyede öncelikle geleneksel Türk okçuluğunda kullanılan malzemeler tanıtılarak, ters kavisli geleneksel Türk yayının özellikleri, kullanılan ok türleri, zihgir (yüzük) ve sadağın (okluk) işlevi açıklanabilir. Modern okçulukla arasındaki temel farklar (yay yapısı, atış tekniği, felsefi yaklaşım vb.) gösterilerek atış tekniklerine geçilebilir. Okçuluğun bir nefes ve odaklanma sanatı olduğu, doğru nefesin atışın isabetini nasıl etkilediği uygulamalı olarak gösterilebilir. Güvenlik önlemleri alındıktan sonra katılımcılar belirli bir mesafeden hedefe atış yapmayı deneyebilirler. Geleneksel güreş kültürünün tanıtılması amacıyla “Yağlı Güreş ve Aba Güreşi Tanıtımı” etkinliği gerçekleştirilebilir. Bu kapsamda güreşe özgü ritüeller, temel tutuşlar ve sporun etik yönü üzerinde durulabilir. Saygı, centilmenlik ve öz denetim kavramları örneklerle açıklanabilir. Uygun koşullarda geleneksel sporların yerinde gözlemlenmesi amacıyla “Sahada Geleneksel Sporlar-Saha Gezisi ve Festival” etkinliği planlanabilir. Bu sayede geleneksel sporların sosyal ve kültürel boyutu deneyimlenebilir ve kültürel mirasla bağ kurulması desteklenebilir.

ALT HEDEF 5

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
KADEME	Okul Öncesi
KAVRAMLAR	Adil Oyun ve Sıdk, Emanet, Empati, İletişim ve İş Birligi, Sosyal Mesuliyet, Paylaşma ve Dayanışma, Tevazu, Güvenli Spor Ortamı, İhsan, Mürüvvet, Liderlik ve Sorumluluk, Adalet ve Etik Davranış, Adil Oyun ve Dürüstlük, Empati, Sportmenlik ve Saygı
FAALİYET ÖNERİLERİ	Okul öncesi çocukların, spor faaliyetlerinde dürüst davranmanın ve etik ilkelere uymanın önemini kavramaları amacıyla çocuklara “Dürüst Sporcu” temalı kısa canlandırmalar veya gelişim düzeylerine uygun video içerikleri sunulabilir. Senaryoda bir çocuğun hakemin görmediği bir kural ihlalini (topun çizgiden çıkması vb.) dürüstçe dile getirdiği örnek olaylar üzerinden “Sizce bu çocuk neden doğruyu söyledi?”, “Eğer yalan söyleseydi oyun hâlâ adil ve eğlenceli olur muydu?” gibi yönlendirici sorular sorulabilir. Bu süreçte doğruyu söylemenin ve dürüstlüğün hem öz güveni hem de rakiplere duyulan güveni nasıl artırdığı üzerinde durulabilir. Çocukların basit oyunlar sırasında sıra bekleme, paylaşma ve kurallara uyma davranışları desteklenebilir. Kısa hikâyeler ve rol kartları aracılığıyla doğru ve yanlış davranışlar fark ettirilebilir. Çocukların sporun sadece kazanmaktan ibaret olmadığını, etik davranışların da ödüllendirilmesi gerektiğini fark etmeleri için “Yeşil Kart” oyunu gibi uygulamalardan yararlanılabilir. Standart bir fiziksel aktivite veya bayrak yarışı sırasında sadece hızlı olanların değil arkadaşına yardım eden, düşen rakibini bekleyen veya sırasını sabırla bekleyen çocukların öğretmen tarafından “Yeşil Kart” (Adil Oyun Kartı) ile ödüllendirilmesi sağlanabilir. Oyun sonunda en çok yeşil kart alan çocukların veya grupların “En Centilmen Takım” olarak onurlandırılması, etik değerlerin sporun ayrılmaz bir parçası olduğu bilincini pekiştirilebilir. Çocukların toplumsal yaşamın bir parçası olan kuralların adaletli bir ortam için gerekliliğini fark etmeleri amacıyla “Kural Tasarlayıcılar” atölyesine yer verilebilir. Hiçbir kuralın olmadığı kaos ortamında başlatılan basit bir oyunun ardından çocuklara “Herkes aynı anda hareket ederse ne olur?”, “Haksızlık olmaması için hangi ortak kararları almalıyız?” soruları sorularak kendi “Adalet Kuralları”nı oluşturmaları sağlanabilir. Bu uygulama ile kuralların kısıtlayıcı bir engel değil herkesin hakkını koruyan ve oyunu herkes için ulaşılabilir kılan etik birer rehber olduğu fark ettirilebilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
KADEME	İlkokul
KAVRAMLAR	Adil Oyun ve Sıdk, Emanet, Mürüvvet, Empati, İletişim ve İş Birliği, Sosyal Mesuliyet, Tevazu, İhsan, Paylaşma ve Dayanışma, Liderlik ve Sorumluluk, Çalışkanlık ve Sebat
FAALİYET ÖNERİLERİ	İlkokul kademesinde öğrencilerin spor müsabakalarında karşılaşılan etik ikilemleri çözme becerilerini geliştirmek amacıyla “Hakem ve Etik İkilem” atölyesinden yararlanılabilir. Gruplara ayrılan öğrencilere hakemin görmediği kritik bir hata (topun el ile kontrol edilmesi vb.) veya rakibin sakatlanması durumunda oyunun devam etmesi gibi senaryo kartları verilebilir. Uygulama sürecinde öğretmen, “Kazanmak mı daha önemlidir yoksa vicdanen rahat bir şampiyonluk elde etmek mi?” gibi yönlendirici sorularla öğrencilerin etik muhakeme yapmalarını sağlayabilir. Bu canlandırmalar yoluyla dürüstlüğü uzun vadede kazanılan kupalardan daha büyük bir itibar sağladığı somutlaştırılabilir. Öğrencilerin adil oyun davranışlarını tanımları amacıyla rol kartları ve basit senaryolar kullanılabilir. Oyun sırasında dürüstlük, saygı ve yardımlaşma davranışlarını sergilemeleri teşvik edilebilir. Sporun etik boyutunun ödüllendirilmesi ve davranışsal bir alışkanlığa dönüşmesi için “Adil Oyun Puan Sistemi” uygulamasına yer verilebilir. Okul içinde yapılan bir turnuvada (voleybol, futbol, yakan top vb.) skor tabelasına ek olarak bir de “Etik Puan” sütunu açılır. Sadece teknik başarılar değil rakibini yerden kaldırma, hatalı bir kararda dürüstçe beyanda bulunma veya takım arkadaşını olumlu yönde motive etme gibi davranışlar yeşil kartla (artı puan) ödüllendirilebilir. Oyun sonunda fiziksel skor ile etik skorun birleştirilmesiyle ortaya çıkan sonucun değerlendirilmesi, “başarı” tanımının sadece sayısal veriden ibaret olmadığını fark edilmesini sağlayabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	SPOR
ALT HEDEF	SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
KADEME	Ortaokul
KAVRAMLAR	Adil Oyun ve Sıdk, Emanet, Mürüvvet, Empati, İletişim ve İş Birliği, Liderlik ve Sorumluluk, Sosyal Mesuliyet, Paylaşma ve Dayanışma, Tevazu, İhsan, Çalışkanlık ve Sebat, Adalet ve Etik Davranış, Sportmenlik ve Saygı
FAALİYET ÖNERİLERİ	Ortaokul kademesinde öğrenciler sporda etik davranışları fark edebilmeleri için sınıf veya spor alanı “adil olan” ve “adil olmayan” şeklinde iki bölüme ayrılabilir. Öğretmen, sporla ilgili oluşabilecek bazı örnek durumları (rakip oyuncu düştüğünde onu kaldırmak, hakem görmediği hâlde yapılan faulü söylemek, kaybedince rakiple tokalaşmamak vb.) dile getirebilir. Öğrenciler bu durumların adil olup olmadığını karar vererek ilgili alana geçebilir. Böylece öğrencilerin spor ortamındaki etik davranışları ayırt etmeleri ve adil oyun anlayışı geliştirmeleri beklenebilir. Öğrencilerin örnek senaryolar üzerinden etik ikilemleri tartışmaları sağlanabilir, grup çalışmaları aracılığıyla adil oyun davranışlarına yönelik çözüm önerileri geliştirmeleri desteklenebilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılabilir. Her gruptan spor ortamında karşılaşılabilecek bir durumla ilgili senaryo üretmeleri ve skeç, pandomim ya da oyunlaştırma ile canlandırma yapmaları istenebilir. Canlandırmaların ardından hangi davranışın daha etik ve adil olduğu üzerine konuşulur ve öğrencilerin sporda doğru davranış biçimlerini düşünerek öğrenmelerini sağlanabilir. Öğrencilerin sporun sadece rekabet değil aynı zamanda değerler eğitimi olduğunu deneyimleyerek öğrenmeleri için sınıf iki veya daha fazla takıma ayrılabilir. Öğrenciler tarafından seçilen kısa süreli bir oyun oynanabilir. Ancak bu oyunda sadece elde edilen sayılar değil oyuncuların sergilediği davranışlar da puanlamaya dâhil edilebilir. Örneğin rakibe yardım etmek, kurallara uymak, takım arkadaşını desteklemek gibi davranışlar ekstra puan kazandırırken saygısız davranışlar veya kurallara uymamak puan kaybettirebilir. Oyun sonunda en çok sayı elde eden değil hem oyun becerisiyle hem de adil ve etik davranışlarıyla en çok puanı alan takım kazanan olarak ilan edilebilir. Öğrencilerin sporda etik değerleri düşünmelerini, görselleştirmelerini ve bu değerlerin önemini fark etmelerini sağlamak için saygı, dürüstlük, kurallara uyma, takım ruhu, rakibe saygı gibi değerleri yansıtan görseller ve kısa sloganlarla poster ve afiş hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan poster ve afişler sınıfta veya okul panosunda sergilenerek öğrencilerin kendi çalışmalarını arkadaşlarına tanıtmaları sağlanabilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
KADEME	Lise
KAVRAMLAR	Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Emanet (Güvenilirlik), Empati, İletişim ve İş Birliği, Takım Ruhu ve Aidiyet, Liderlik ve Sorumluluk, Sosyal Mesuliyet, Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Mürüvvet (Yiğitlik ve Asalet), Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim)
FAALİYET ÖNERİLERİ	Lise kademesinde öğrencilere “Spor etkinliklerinde adil oyun neden önemlidir?”, “Takım arkadaşının veya rakibin haklarına saygı göstermenin etkileri nelerdir?”, “Etik olmayan davranışlarla karşılaştığınızda nasıl tepki vermelisiniz?” soruları üzerinden düşünmeleri ve sorgulama yapmaları sağlanabilir. Öğrencilerin spor ortamlarında karşılaşılabilecek etik durumları analiz etmeleri ve adil oyun anlayışına yönelik değerlendirmeler yapmaları teşvik edilebilir. Rol kartları ve tartışma etkinlikleriyle etik karar verme becerileri desteklenebilir. Spor müsabakalarındaki etik ihlaller ve adil oyun ihlallerine ilişkin kısa senaryoların incelenmesiyle öğrenciler, bu durumların birey, takım ve toplum üzerindeki etkilerini tartışabilirler. Öğrenciler farklı spor etkinliklerine katılabilirler. Örneğin takım oyunları (basketbol, voleybol, futbol vb.) ile öğrencilerin adil oyun davranışlarını uygulamaları sağlanabilir. Ayrıca öğrenciler, yapıcı iletişim ve iş birliği becerilerini geliştiren grup oyunları, mini turnuvalar ile desteklenebilir. Öğrenciler, etik ikilemlere dayalı örnek olaylar üzerinden doğru ve yanlış davranışları tartışabilir; çözüm önerileri geliştirebilirler. Örneğin bir müsabaka sırasında hakem hatası, rakip takımın haksız avantajı veya takım arkadaşının hata yapması gibi durumlar üzerinden öğrencilerin çözüm üretmeleri istenebilir. Millî sporcuların adil oyun örnekleri veya başarı hikâyeleri paylaşılabılır ve öğrenciler bu örnekler üzerinden grup tartışması yapabilirler. Ayrıca öğrenciler kendi adil oyun kurallarını oluşturdukları mini oyunlar veya turnuvalar tasarlayabilir ve uygulayabilirler. Bu sayede adil oyun anlayışını hem deneyimlemiş hem de uygulamalı olarak pekiştirmiş olurlar. Etkinlikler sırasında öğrencilerin empati, sorumluluk ve saygı becerileri desteklenebilir. Takım çalışması gerektiren etkinliklerde öğrenciler birbirlerine destek olmayı, hata yapan arkadaşlarına anlayış göstermeyi ve takımın başarısına odaklanmayı öğrenirler. Bu süreçte öğrenciler; sporun etik değerlerin, adil oyun anlayışının ve sosyal sorumluluğun da öğrenildiği bir ortam olduğunu fark ederler.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL ETKİNLİKLER POLİTİKA BELGESİ
SPOR TEMASI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

TEMA	Spor
ALT HEDEF	SP.5. Öğrencilerin çeşitli spor aktiviteleri aracılığıyla adil oyun anlayışı ile etik değerler kazanmaları ve bu değerleri günlük yaşamlarına aktarmalarına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
KADEME	Yetişkin Eğitimi
KAVRAMLAR	Adil Oyun ve Sıdk (Dürüstlük), Hak ve Hakkaniyet (Adalet ve Liyakat), Empati, İletişim ve İş Birliği, Sosyal Mesuliyet, Liderlik ve Sorumluluk, Nefis Murakabesi (Öz Düzenleme ve Öz Denetim), Vakit Disiplini (Zaman Yönetimi), Marifetü'n-Nefs ve Tevekkül (Öz Farkındalık ve Öz Güven), Helalleşme
FAALİYET ÖNERİLERİ	Yetişkin eğitiminde katılımcılara adil oyun (fair play) kavramına ilişkin farkındalık kazandırmak amacıyla “Kavramsal Çerçeve ve Farkındalık” çalışması yapılabilir. Bu süreçte adil oyunun kurallara uyma, rakibe saygı gösterme ve oyunun ruhuna uygun davranma boyutları ele alınabilir. Örnek olaylar ve video içerikleri üzerinden etik ve etik dışı davranışlar karşılaştırılarak değerlendirmeler yapılabilir. Bireylerin spor ve günlük yaşamda adil oyun, dürüstlük ve sorumluluk gibi etik değerler üzerine düşünmeleri sağlanabilir. Grup tartışmaları ve örnek olay analizleri ile bu değerlerin yaşam pratiğine aktarılması desteklenebilir. Etik karar verme becerilerinin geliştirilmesi amacıyla “Etik İkilem Oyunları-Fair Play Karar Anı” etkinliği uygulanabilir. Spor etkinlikleri sırasında ortaya çıkabilecek örnek durumlar üzerinden kısa tartışmalar yapılabilir; farklı bakış açıları değerlendirilerek ortak kararlar oluşturulabilir. Bu süreçte adil davranışın bireysel ve toplumsal etkileri üzerinde durulabilir. Spor deneyimlerinin günlük yaşama aktarılması amacıyla “Spordan Hayata Transfer” çalışması yapılabilir. Spor ortamlarında karşılaşılan etik durumların iş ve sosyal yaşamla ilişkisi kurulabilir. Benzer durumlar üzerinden çözüm önerileri geliştirilebilir. Günlük yaşamda karşılaşılan etik kararların fark edilmesi ve değerlendirilmesi desteklenebilir. Etik liderlik ve örnek olma davranışlarının geliştirilmesi amacıyla “Liderlik ve Örnek Olma” çalışması gerçekleştirilebilir. Adil oyun davranışı sergileyen örnek kişiler üzerinden değerlendirmeler yapılabilir. Bireylerin kendi değerlerine yönelik kısa etik ilkeler belirlemeleri ve bu ilkeleri günlük yaşamlarında uygulamaları teşvik edilebilir.

